

RTU studiju kurss "Drāmas teorija un analīze"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0237
Nosaukums	Drāmas teorija un analīze
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Benedikts Kalnačs - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursā aplūktas nozīmīgākās teorētiskās pieejas, kas aplūko dramaturģijas tekstu veidojumu un to izpratnē, kā arī gūto zināšanu pielietojums analīzes procesā. Kurša pamatu veido lekcijas par drāmas teorijas jautājumiem, kā arī patstāvīgas teorētisko tekstu un lugu studijas, semināru diskusijas un zināšanu prezentācija.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Kurša mērķis ir studentu kompetences pilnveidošana drāmas teorijā un dramaturģiska teksta patstāvīgas analīzes prasmju nostiprināšana. Kurša uzdevumi ir drāmas teorijas attīstības svarīgāko posmu un nozīmīgāku tendenču izpratnes veidošana, procesu kopsakarību pazīšana. 1. Kurša rezultātā iegūtas kompetences, kas ļauj izprast dramaturģisku tekstu analīzes pamatprincipus un izmantot teorijas atziņas analīzes procesā. 2. Kurša ietvaros apgūtas prasmes izmantot teorijas atziņas saistībā ar drāmas vēsturiskās un mūsdienu pētniecības vispārējām nostādņēm.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgā darba uzdevumos ietilpst iepazīšanās ar drāmas teorijas pamattekstiem, kā arī iepazīšanās ar lugām un to fragmentiem, kas tiek analizēti un apspiesti semināros.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Aristotelis, Poētika, Rīga, Jāņa Rozes apgāds, 2008. 2. Bībers, Gunārs, Astoņas lekcijas par drāmu, traģēdiju un komēdiju, Ibsenu un Brehtu, Rīga, Neputns, 2024. 3. Dawson, S. W., Drama and the Dramatic, London, Routledge, 2018. 4. Didro, D., Paradokss par aktieri, Rīga, Omnia mea, 2018. 5. Gundars, Lauris, Dramatika jeb racionālā poētika, Rīga, Darbnīcas, 2009. 6. Niče, Frīdrihs, Traģēdijas dzimšana no mūzikas gara, Rīga, Tapals, 2005. 7. Turner, Cathy, Behrndt, Synne K., Dramaturgy and Performance, Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2008. Papildu/Additional: 1. Bentley, E., The Life of the Drama, New York, Atheneum, 1964. 2. Bentley, E., The Playwright as Thinker, San Diego, Harcourt Brace Jovanovich, 1987. 3. Bualo, N., Dzejas māksla, Grāmata, 1991, nr. 2, 9.–16. lpp. 4. Innes, C. (ed.), A Sourcebook on Naturalist Theatre, London and New York, Routledge, 2000. 5. Grigulis, A. (sast.), Drāmas teorija un tehnika, Rīga, LVI, 1961. 6. Hofmann, M., Drama: Grundlagen – Gattungsgeschichte – Perspektiven, Paderborn, W. Fink, 2013. 7. Kalniņa, I., Variācijas par latviešu drāmas vēsturi: teksts un konteksts, Rīga, Mansards, 2012. 8. Kinney, A. F. (ed.), The Oxford Handbook of Shakespeare, Oxford and New York, Oxford University Press, 2012. 9. Luserke-Jaqui, M. (Hrsg.), Schiller-Handbuch: Leben–Werk–Wirkung, Stuttgart, Weimar, Verlag J. B. Metzler, 2005. 10. Moi, T., Henrik Ibsen and the Birth of Modernism: Art, Theater, Philosophy, Oxford, Oxford University Press, 2006. 11. Pfister, M., Das Drama: Theorie und Analyse, Paderborn, W. Fink, 2001. 12. Radzobe, Š. (sast., zin. red.). 20. gadsimta teātra režija pasaulē un Latvijā. Rīga: Jumava, 2002. 13. Törnqvist, E. and B. Steene (eds.), Strindberg on Drama and Theatre: A Source Book, Amsterdam, Amsterdam University Press, 2007. 14. Vārdaune, Dz., Traģēdijas žanrs latviešu literatūrā, Rīga, Zinātne, 1973. 15. Zeltiņa, G. Šekspīrs. Ar Baltijas akcentu, Rīga, LU LFMI, 2015. Citi informācijas avoti/Other sources of information: www.enciklopedija.lv , ej.uz/anto
Nepieciešamās priekšzināšanas	Studentiem jābūt priekšzināšanām vispārējos literatūras teorijas jautājumos un metodoloģijā.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Ievadnostādes. Kurša struktūra. Luga un tās skatuviskā interpretācija: vēsturisko teātra formu iespaids un izrādes un skatītāja attiecību universālā problemātikā.	2	2	0	0
2. Drāmas teorijas un analīzes objekts un konceptuālais saturs: galvenās tendences, teorētiķi un pamatteksti. Drāma literatūras veidu kopainā. Dramatisms un konflikts.	2	6	0	0

3. Lugas aspekti: sižets, raksturs, dialogs. Fabula un sižets. Sižeta elementi. Sižeta veidi. Slēgtā un atvērta lugas struktūra. Raksturs un tips. Individuālais raksturs. Tēlu sistēma un tēlu izkārtojums. Rakstura atklāsmes specifika drāmā. Lugas dialogs, tā funkcijas. Viljams Šekspīrs. "Ričards III". Lugas pirmā cēliena otrās ainas analīze.	2	6	0	0
4. Lugas žanru sistēma: traģēdija, komēdija, traģikomēdija, drāma, melodrāma un farss.	2	6	0	0
5. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Pazudušais dēls". 1. cēliens. Ekspozīcija: darbības apstākļi un nosacītība. Ilzes un Ažas tēli, to interpretācijas iespējas. Saikne ar drāmas tradīciju: grieķu traģēdijas; Viljama Šekspīra dramaturģija. Lugas "Pazudušais dēls" un noveles "Pērkoņa negaiss" sākotnējā uzstādījuma salīdzinājums. Vides tēlojums, tās nozīme tēlu atklāsmē. Sarežģījums, tā saistība ar notikumu priekšvēsturi un drāmas sākumpunktu. Nozīmīgāko raksturu ievadīšana darbībā. Krustiņa tēls. Darbības kāpinājums cēliena gaitā, notikumu saasinājums un (šķietamais) atrisinājums.	2	4	0	0
6. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Pazudušais dēls". 2. cēliens. Situācijas salīdzinājums ar 1. cēliena sākumu (laiks, telpa, personu izturēšanās). Cēliena izmantoto literāro motīvu kultūrvēsturiskā un dramaturģiskā nozīme. Krustiņa un Roplaina attiecību tālākais veidojums, risinājuma perspektīvas. Inča un Matildes tēli. Situācijas saasinājums un (šķietamais) atrisinājums.	2	4	0	0
7. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Pazudušais dēls". 3. cēliens. Cēliena ekspozīcijas konceptuālā nozīme. Roplaina rīcības motivācija cēliena gaitā, dialogs ar dēlu. Krustiņa situācija un risinājuma meklējumi. Roplainietes un Krustiņa attiecību priekšvēsture un to kulminācija finālā.	2	4	0	0
8. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Pazudušais dēls". 4. un 5. cēliens. Matildes un Andža sarunas nozīme cēliena ekspozīcijā un kultūrvēstures aspektā. Krustiņa un Matildes tēli. Pūlišu Paula loma notikumu risinājumā. Kroga vides un ar to saistīto notikumu iespējamā interpretācija. Risinājuma meklējumi Krustiņa rīcībā. 5. cēliena ekspozīcija, tās nozīme. Populārās un elitārās literatūras elementu izmantojums lugā. Atrisinājuma sagatavošana. Lugas fināla interpretācija; emocijas un vērojums.	2	6	0	0
9. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Ugunī". 1. cēliens. Lugas ekspozīcija; tās veidojuma principu salīdzinājums ar lugu "Pazudušais dēls" un noveli "Purva bridējs". Vides īpatnības. Sarežģījums. Tēloto raksturu atklāsmes specifika. Horsta madāmas un Aldera tēlu nozīme. Kristīnes un mātes dialogs, tā sagatavošana. Edgara un Kristīnes raksturojums citu skatījumā; pirmā satikšanās lugā.	2	6	0	0
10. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Ugunī". 2. cēliens. Atšķirīgas darbības vietas izvēles motivācija šajā cēlienā. Iepriekšējie un sagaidāmie notikumi; to ietekme dramaturģiskās spriedzes radīšanā. Kristīnes un Vīskreļa dialogs; epizodes salīdzinājums ar noveli "Purva bridējs". Kristīnes un Edgara dialogs cēliena finālā, tā saturs un intonācijas atšķirība no sarunas 1. cēlienā, atrisinājums.	2	4	0	0
11. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Ugunī". 3. cēliens. Tēlotās vides specifika. Postkoloniālie aspekti. Barona attiecības ar dažādiem muižas ļaudīm; situācija muižas pārvaldē un attiecībās. Notikumu attīstība un tēlu izturēšanās pēc barona aizbraukšanas. Kristīnes un Akmentīņa attiecību tālākais risinājums. Edgara rīcība. Cēliena fināls; tā salīdzinājums ar ainu novelē "Purva bridējs".	2	6	0	0
12. Teksta analīze: Rūdolfs Blaumanis. "Ugunī". 4. un 5. cēliens. Aina parka svētkos, tās konceptuālā nozīme lugā. Tēlu atšķirīgā izturēšanās, tās vērtējums. Intonācijas izmaiņas ar Kristīnes uznācienu. Cēliena fināla skaidrojums. 5. cēliena norises vietas nozīme. Attiecību atrisinājuma interpretācija.	2	6	0	0
Kopā:	24	60	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Studenti spēj sekmīgi iekļauties diskusijās un grupu darbā, analizējot teorētisko literatūru par drāmas teorijas jautājumiem.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem), patstāvīgo darbu izpilde, eksāmens.
Spēj patstāvīgi padziļināt kompetenci, apzinot aktuālās metodoloģiskās tendences un to saistību ar pieeju drāmas teorijas un analīzes jautājumiem.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem), patstāvīgo darbu izpilde, eksāmens.
Apvienojot teorētiskās zināšanas un teksta analīzes prasmes, spēj kritiski izvērtēt dažādas teorētiskās pieejas dramaturģijas tekstu izpētē, to saistību ar skatuves praksi.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem), patstāvīgo darbu izpilde, eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem)	50
Patstāvīgo darbu izpilde	20
Eksāmens	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt. d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	12.0	12.0	0.0		*	